

Extensietaxonomie Onderwijs

Achtergrond

Op dit moment leveren onderwijsinstellingen hun jaarverantwoording bij DUO aan via twee stromen. Een jaarverslag in pdf via een 'papieren' stroom en een digitale stroom in XBRL door het XBRL Onderwijsportaal in te vullen. In de toekomst zal de jaarverantwoording plaatsvinden via één stroom: een Report Package Onderwijs met daarin een jaarverslag in Inline XBRL. Het jaarverslag in Inline XBRL is via een browser leesbaar voor mensen en bevat XBRL-gegevens die computers geautomatiseerd kunnen verwerken.

In de huidige situatie hebben onderwijsinstellingen in hun jaarrekening posten staan die niet 1 op 1 zijn in te vullen op het XBRL Onderwijsportaal. Ze moeten dan bijvoorbeeld posten uit hun jaarrekening bij elkaar tellen om de juiste gegevens in het XBRL Onderwijsportaal te kunnen invullen.

In de toekomstige situatie, als een onderwijsinstelling het jaarverslag in Inline XBRL opstelt, is het dan niet meer mogelijk om bepaalde posten uit de jaarrekening 1 op 1 te markeren (taggen) met een element uit de OCW Taxonomie. Ondanks dat in de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs een aantal standaardmodellen voor de jaarrekening zijn opgenomen, hebben de onderwijsinstellingen de vrijheid om de jaarrekening naar eigen wensen in te richten.

Om die vrijheid ook in de toekomst te kunnen waarborgen kan een onderwijsinstelling dan gebruik maken van een extensietaxonomie.

In deze notitie worden de volgende onderwerpen besproken:

- Wanneer gebruik je een extensietaxonomie?
- Hoe maakt een onderwijsinstelling een extensietaxonomie?
- Waaraan moet een extensietaxonomie voldoen?
- Wat houdt verankering in?
- Voorbeelden van verankering.
- Voor- en nadelen gebruik van een extensietaxonomie.
- Hoe krijg je een XBRL-Instance uit een jaarverslag in iXBRL?

Wanneer gebruik je een extensietaxonomie?

In de XBRL-wereld wordt een extensietaxonomie gebruikt om de standaard XBRL-taxonomie aan te passen of uit te breiden voor specifieke rapportagevereisten van een land of sector of om te voldoen aan de rapportagewensen van de rapporterende organisatie. Dit zorgt ervoor dat organisaties hun financiële gegevens op een gestandaardiseerde en toch flexibele manier kunnen rapporteren.

Hoe werkt het dan concreet? Een extensietaxonomie bouwt voort op bestaande taxonomieën door nieuwe elementen of relaties toe te voegen.

Een onderwijsinstelling maakt in eerste instantie volledig gebruik van alle beschikbare basistaxonomie-elementen om de noodzaak om een extensietaxonomie-element te maken tot een minimum te beperken. Als de onderwijsinstelling hiermee niet aan de eigen rapportagewensen kan voldoen dan kan de onderwijsinstelling een extensietaxonomie-element toevoegen.

Een extensietaxonomie-element moet volgens de Regelgevende Technische Standaard Onderwijs (RTSO) voldoen aan een aantal voorwaarden. Een extensietaxonomie-element:

- Mag de betekenis en reikwijdte van een basistaxonomie-element niet dupliceren;
- Moet de maker van het element identificeren;
- Moet een geschikt gegevenstype, periodotype en, indien van toepassing, balansattribuut in het geval van monetaire bedragen krijgen toegekend;
- Moet beschikken over standaard labels. Alle labels moeten overeenstemmen met de boekhoudkundige betekenis en reikwijdte van de beschreven onderliggende bedrijfsconcepten.
- Moet consistent worden toegepast in verschillende rapportageperiodes, zodat een stabiele technische naam voor het extensietaxonomie-element wordt gegarandeerd.

Hoe maakt een onderwijsinstelling een extensietaxonomie?

Een onderwijsinstelling moet een eigen extensietaxonomie voor een bepaald verslagjaar maken die gebaseerd is op de basistaxonomie, namelijk de OCW Taxonomie voor dat verslagjaar. De extensietaxonomie van een individuele onderwijsinstelling moet voldoen aan de eisen zoals die gedefinieerd zijn in de Regelgevende Technische Standaard Onderwijs (RTSO). Voor onderwijs is een RTSO opgesteld die gebaseerd is op de Regelgevende technische Standaard (RTS) voor het Handelsregisterdomein. De RTS en de RTSO zijn gedetailleerde specificaties die zijn opgesteld om te voldoen aan de geldende wetgeving.

Wat betreft de eisen aan het gebruik van een extensietaxonomie zijn in het RTSO de volgende onderdelen met name van belang:

- Artikel 2 Definities lid 2 'extensietaxonomie'
- Bijlage III – Geldende XBRL specificaties
- Bijlage IV – Markeringsregels

In hoofdstuk 4 'Guidance on XBRL extension taxonomies' van het Reporting Manual (RM) voor het Handelsregisterdomein wordt nadere technische uitleg gegeven voor het maken van een extensietaxonomie. Het RM is een verduidelijking van het RTS en is een vrij technisch document. Voor Onderwijs is een Addendum Reporting Manual Onderwijs (RMO) opgesteld dat vrijwel gelijk is aan het RM voor het Handelsregisterdomein.

Waarom moet een extensietaxonomie voldoen?

Een XBRL-extensietaxonomie moet de volgende structuren bevatten:

- De presentatie linkbase, die de taxonomie-elementen groepeerd die worden gebruikt bij het markeren en die deel uitmaken van de rekenkundige relaties tussen taxonomie-elementen die de rechtspersoon in haar calculatie linkbase heeft gedefinieerd;
- De calculatie linkbase, die de rekenkundige verhoudingen tussen taxonomie-elementen uitdrukt;
- De label linkbase, die een leesbare elementnaam biedt en de betekenis van elk taxonomie-element beschrijft;
- De definitie linkbase, die de dimensionale geldigheid van het resulterende XBRL-Instance document tegenover de extensietaxonomie waarborgt en de verankeringsrelaties weerspiegelt tussen extensietaxonomie-elementen en basistaxonomie-elementen.

Een belangrijke voorwaarde die genoemd wordt in de Regelgevende Technische Standaard Onderwijs en de Reporting Manual Onderwijs is dat als men gebruik maakt van een extensietaxonomie een element uit de extensietaxonomie altijd verankerd moet zijn aan een element uit de basistaxonomie.

De relatie tussen de elementen uit de extensietaxonomie en de elementen uit de basistaxonomie moet worden weergegeven.

Er zijn twee verschillende relaties:

1. Een extensietaxonomie-element heeft een beperktere boekhoudkundige betekenis of reikwijdte dan het element in de basistaxonomie waarnaar verwezen wordt. Het extensietaxonomie-element dient als bron van de relatie(s) te worden vermeld.
2. Een extensietaxonomie-element heeft een bredere boekhoudkundige betekenis of reikwijdte dan een element waarnaar verwezen wordt in de basistaxonomie.

Onderwijsinstellingen moeten er dus voor zorgen dat de extensietaxonomie-elementen worden gekoppeld aan één of meer basistaxonomie-elementen, de zogenaamde verankering.

Wat houdt verankering in?

Verankering van extensietaxonomie-elementen is een belangrijk concept in de wereld van XBRL. Het gaat over het koppelen van nieuwe elementen in een extensietaxonomie aan bestaande elementen in een basistaxonomie.

Door verankering relateer je elementen in de extensietaxonomie aan elementen in de basistaxonomie, waardoor de betekenis en de context van de elementen in de extensietaxonomie duidelijker worden.

Dit heeft de volgende voordelen:

1. Betere interoperabiliteit: Door verankering kunnen gegevens uit verschillende bronnen beter met elkaar worden vergeleken en gecombineerd.
2. Verbeterde bruikbaarheid: Gebruikers kunnen de extensietaxonomie beter begrijpen door de koppeling aan bestaande elementen.
3. Vermindering van fouten: Verankering helpt bij het voorkomen van fouten door het definiëren van duidelijke relaties tussen elementen.

Door verankering kun je de kwaliteit en de bruikbaarheid van je extensietaxonomie verbeteren waardoor het een krachtig instrument wordt voor het uitwisselen en analyseren van gegevens.

Er zijn twee verschillende relaties:

- Een extensietaxonomie-element heeft een beperktere boekhoudkundige betekenis of reikwijdte dan een element waarnaar wordt verwezen in de basistaxonomie. De relatie van het betreffende extensietaxonomie-element met het element waarnaar wordt verwezen in de betreffende basistaxonomie moet worden geïdentificeerd in de XBRL-definitie linkbase extensietaxonomie. Het extensietaxonomie-element dient als doel van de relatie te worden weergegeven.
- Een extensietaxonomie-element heeft een bredere boekhoudkundige betekenis of reikwijdte dan een element waarnaar wordt verwezen in de basistaxonomie. De relatie tussen het betreffende extensietaxonomie-element en het element waarnaar wordt verwezen in de betreffende basistaxonomie moet worden geïdentificeerd in de XBRL-definitie linkbase van de extensietaxonomie. Het extensietaxonomie-element dient als bron van de relatie(s) te worden vermeld.

Voorbeelden van verankering

Een drietal voorbeelden met extensietaxonomie-elementen op basis van voorbeelden die we in jaarverslagen zijn tegengekomen die afwijken van de standaardmodellen voor de jaarrekening zoals die in de RJO zijn opgenomen. In de praktijk komen nog meer voorbeelden voor.

Voorbeeld 1a – Beperkte betekenis

In Staat van baten en lasten:

Algemene kosten (extensietaxonomie-element)	€ 500.000
Specifieke kosten (extensietaxonomie-element)	€ 1.000.000

In de mens leesbare Staat van baten en lasten is de post Overige lasten (basistaxonomie-element) dus niet zichtbaar.

Verankering:

In de Staat van baten en lasten zijn Algemene kosten en Specifieke kosten gemarkeerd naar het element uit de extensietaxonomie. In de extensietaxonomie is vastgelegd dat Algemene kosten (bron) en Specifieke kosten (bron) een relatie hebben met Overige lasten (doel).

Voorbeeld 1b – Beperkte betekenis

Uitsplitsing van de post voorraden op de balans (fictief voorbeeld):

Grond- en hulpstoffen (basistaxonomie-element)	€ 1.000
Onderhanden werk (basistaxonomie-element)	€ 500
Gereed product en handelsgoederen (basistaxonomie-element)	€ 2.000
Vooruitbetalingen op voorraden (basistaxonomie-element)	€ 1.000
Overige voorraden (basistaxonomie-element)	€ 500
Voorraad schoolboeken (extensietaxonomie-element)	€ 1.500
Totaal van voorraden (basistaxonomie-element)	€ 6.500

Verankering:

In de uitsplitsing van de post voorraden op de Balans zijn alle basistaxonomie-elementen gemarkeerd naar de elementen uit de basistaxonomie en het element uit de extensietaxonomie naar de extensietaxonomie. In de extensietaxonomie is vastgelegd dat Voorraad schoolboeken (bron) een relatie heeft met Overige voorraden (doel).

Voorbeeld 2 – Bredere betekenis

In de Staat van baten en lasten:

Financiële baten en lasten (extensietaxonomie-element)	€ 20.000
--	----------

In de mens leesbare Staat van baten en lasten zijn de onderstaande posten dus niet zichtbaar.

Financiële baten (basistaxonomie-element)	€ 30.000
Financiële lasten (basistaxonomie-element)	€ 10.000

Ergens in de toelichting zijn wel de aparte posten Financiële baten en Financiële lasten opgenomen.

Verankering:

In de Staat van baten en lasten is de post Financiële baten en lasten (extensietaxonomie-element) gemarkeerd naar het element uit de extensietaxonomie en het de elementen uit de basistaxonomie naar de basistaxonomie. In de extensietaxonomie is vastgelegd dat Financiële baten (bron) en Financiële lasten (bron) een relatie heeft met Financiële baten en lasten (doel).

Voor- en nadelen gebruik extensietaxonomie

Voordelen van een extensietaxonomie

1. Maatwerk en flexibiliteit

- Onderwijsinstellingen kunnen hun unieke verslaggevingselementen toevoegen (bijv. specifieke kostenposten of interne segmentaties) die niet in de basistaxonomie zijn opgenomen.
- Ideaal voor sectoren met complexe of unieke rapportagebehoeften.
- Informatie kan precies worden weergegeven zoals de onderwijsinstelling dat wil

2. Betere aansluiting bij interne processen

- Extensies maken het mogelijk om interne data en systemen directer te koppelen aan de XBRL-rapportage, wat de efficiëntie verhoogt.

3. Toekomstbestendigheid

- Onderwijsinstellingen kunnen nieuwe rapportage-eisen of regelgeving anticipatief opnemen, zonder te hoeven wachten op updates van de basistaxonomie.

Nadelen van een extensietaxonomie

1. Complexiteit en onderhoud

- Het ontwikkelen en onderhouden van een extensietaxonomie vereist gespecialiseerde kennis en tijd.
- Bij updates van de standaardtaxonomie moet de extensie mogelijk ook worden aangepast.
- Beheer (versiebeheer, validatie, updates) kan complex worden.
- Als extensies niet goed zijn ontworpen (bijv. dubbele of overlappende elementen), kunnen fouten ontstaan in validatie of interpretatie door gebruikers.
- Niet alle rapportage- of validatiesoftware ondersteunt bedrijfsspecifieke extensies even goed.

2. Beperkte vergelijkbaarheid

- Extensies kunnen de vergelijkbaarheid van data tussen onderwijsinstellingen verminderen, omdat niet iedereen dezelfde extensies gebruikt.
- Dit kan een uitdaging zijn voor stakeholders (OCW/DUO) die data willen benchmarken of analyseren.

3. Kosten

- Het ontwikkelen en valideren van een extensietaxonomie kan kostbaar zijn, vooral voor kleinere onderwijsinstellingen.
- Ontwikkeling, testen en onderhoud van een extensietaxonomie brengen extra tijd en kosten met zich mee.

Hoe krijg je een XBRL-Instance uit een jaarverslag in iXBRL?

Om een XBRL-Instance uit een jaarverslag in iXBRL te halen, moet gebruik gemaakt worden van een XBRL-validatieprocessor.

In het geval van een iXBRL-document transformeert de XBRL-validatieprocessor met behulp van Transformatie Rules (transformatieregels) uit het geldende Transformation Rule Registry (4 of 5) de in het iXBRL-document opgenomen tekstreeksen naar gegevenstypen die worden gebruikt in XBRL-Instance documenten.

De XBRL-validatieprocessor kijkt hierbij zowel naar de basistaxonomie als naar een eventueel opgenomen extensietaxonomie.

Vervolgens controleert de validatieprocessor het XBRL-Instance document zoals hieronder beschreven. De XBRL-validatieprocessor kijkt hierbij zowel naar de basistaxonomie als naar een eventueel opgenomen extensietaxonomie.

Een XBRL-validatieprocessor is een softwaretool die XBRL- en iXBRL-documenten controleert op technische, inhoudelijke en wettelijke naleving aan de hand van vastgestelde normen en regels. Deze processors zijn cruciaal voor het waarborgen van de nauwkeurigheid en standaardisatie van digitale financiële rapportage door validatietaken te automatiseren, waardoor kostbare en tijdrovende handmatige controles worden geëlimineerd. Ze zorgen ervoor dat de gegevens nauwkeurig, betrouwbaar en in overeenstemming zijn met de relevante XBRL-taxonomieën en -specificaties, zoals XBRL 2.1 en XBRL Dimensions 1.0, en met aangepaste validatieregels die zijn gedefinieerd in de Formule-specificatie.

Belangrijkste functies van een XBRL-validatieprocessor

- Technische validatie: controleert of XBRL-documenten technisch goed zijn gevormd en voldoen aan de basisspecificatie van XBRL 2.1.
- Inhoudsvalidatie: zorgt ervoor dat de gegevens in het document inhoudelijk accuraat zijn, door te controleren op correct gebruik van XBRL-tags en relaties tussen datapunten.
- Regulatorische validatie: bevestigt dat rapporten voldoen aan de specifieke regels en richtlijnen die door toezichthouders zijn vastgesteld voor een bepaalde aangifteperiode of domein.
- Formulevalidatie: evalueert aangepaste validatieregels die zijn gedefinieerd als beweringen met behulp van de XBRL-formulespecificatie om complexe relaties, berekeningen ($\backslash(a+b=c\backslash)$) en andere beperkingen te controleren.
- Taxonomie-naleving: controleert of het ingediende document is gebaseerd op de juiste en verwachte versie van de XBRL-taxonomie.
- Validatie van documentindeling: voert eerste controles uit, zoals malware- en bestandsindelingscontroles, om te garanderen dat het bestand verwerkbaar is en voldoet aan de basisspecificaties van het platform.

